

Universul Literar

PREȚUL ABONAMENTULUI în țară: pe un an 100 lei. în străinătate pe un an 200 lei.

Origina conflictului italo-grec

Misiunea italiană pentru delimitarea graniței greco-albaneze nimicită pe teritoriul grec, între Gianina și Santa Quaranta.

Micuții artiști

Nu mă gândesc la copilașii cari în-deplinesc roluri măte, de mici actori secundari, în piesele mari, ci cuget la acele micuțe copile pe care precocitatea vârstei, în anumite timpuri, le dă posibilitatea să fie talente puternice, profunde, mari.

Gândurile acestea mi le inspiră mica Lola, care joacă, de câteva seri, în piese mici dar caracteristice, sub auspiciile d-nei și d-lui P. Sturdza, un artist de rasă.

Au fost și pe vremuri copile admirabile înzestrate de natură, ca Nora Marinescu și Anicuța Cârje, care au înviorat scena și publicul cu citipitul lor de primăvară. De mica Norica știu că e astăzi o doamnă distinsă și bună gospodină într'un mic oraș din Moldova.

A fost o scăpărare de lumină, pe care n-o regretă nici ele. Câte nopți pierdute însă, câtă trudă, pe micul creier și pe nevinovatul suflet de copil ca să treacă nepregătit prin toate gamele vesele sau triste ale unei inimii fie chiar și de copil, ba cu atât mai greu.

Mica Lola, o creațiune simpatică a zilelor noastre electrice, cu danzi firești netăgăduit frumoase, știe să învingă tranzițiile neașteptate dela răs la plâns, și dimpotrivă.

Potrivit vârstei sale — părinții spun că n'are decât 8 ani și jumătate — și în asemănare cu fetițele de vârsta ei, mica Lola e un talent în plin avânt, care privește rampa ca un câmp de joc firesc al copilăriei.

Mă întreb însă dacă micul suflet de copil nu e prea mult chinuit și dacă pierderea somnului de seară, cel dintâi somn, întăritor și sănătos, nu-i poate strica sănătății.

Părinții se bucură de victoriile ei,

Marele Homer ar fi fost medic

Nici pe vremea lui nu se putea trăi doar din poezie

Cercetările întreprinse de moderni asupra personalităților literare de seamă din trecut duc une ori la constatările cele mai neașteptate.

După discuțiunea interminabilă și pasionată, — discuțiune care dăinuiește și azi, — asupra faptului dacă Shakespeare a existat sau nu, o nouă chestiune se pune acum în dezbaterrea specialiștilor.

Marele Homer, poetul legendar, autor al operei a cărui faimă e tot așa de mare ca și a Bibliei, este adus în discuțiune, căutând să se stabilească anume ce meserie a avut pe vremea când a trăit. Amintim însă că și existența reală a lui Homer a fost pusă vreme îndelungată la îndoială și că, până azi, unele teorii susțin că străvechiul poet n'a existat în realitate, iar opera ce i se atribuie este de

o răsfată pe cât pot de mult, dar răsfățatul firesc al neoboselii mi se pare cel mai vrednic de luat în seamă.

A jucat la Craiova, joacă în Capitală, va face un mic turneu în provincie, va pleca apoi în străinătate pentru filme de cinema, toate bune și beneficii frumoase după ele, aplauze și flori.

Dar oboseala?

Dar smulgerca copilului din mediul vârstei sale, din alaiul de jocuri sgomotoase, de păpuși, de mici lucruri șoare ce fac fericirea unui copil?

Am mai spus altă dată care au fost urmările precocității Juliei Hașdeu: un mic drum de trandafiri din leagăn până la momânt...

La 16 ani, ea ținea conferințe savante erudiților Sorbonei; la 18 ani sufletul ei a fremătat ca aripile unui înger.

Nu-i doresc micii Lola atât avânt, și de aceia, fără gânduri deprimante, nu mă bucur prea mult de victoriile ei, pe care le anticipază cu cel puțin de două ori vârsta ei de azi.

Să-i fie lăsată slobodă firea, fără încătușările grele ale artei, căci talentul ei — dacă există într'adevăr — nu se poate să nu învingă și mai târziu.

Acesta-i gândul părintesc al tuturor celor ce vor s'o vadă înfloritoare în anii cei mai frumoși ai vieții și cari nu sunt cei de azi.

Părinții cei prea grăbiți să cugete mai temeinic la rostul și la sănătatea copilei lor — mai cu seamă că norocul le înzestrează familia cu precocități.

Și mica Lola e o precocitate și fizică, și sufletească.

L. L.

fapt opera a nenumărați autori necunoscuți, rămași anonimi.

Admițând ca justă versiunea după care Homer a existat în carne și oase și că este autorul operei ce i se atribuie, doctorul francez M. A. Legrand, în „Revue Mondiale” afirmă și dovedește că autorul Iliadei a fost de meserie doctor, în serviciul armatei ale cărei fapte le-a cântat.

„Este cu neputință de explicat altfel. — spune d-rul Legrand — exactitatea și minuțiositatea unei mulțimi de detalii anatomice.

Cu siguranță că numai un practician cu experiență și instruit putea, cu atâta precisiune, să arate exact locul leziunilor, drumul parcurs de armă prin organism, fie că e vorba de săgeată, de lance sau de o tăietură de spadă.

Singur un doctor este în stare să exprime atât de limpede simptomatologia fiecărui caz în parte, să descrie fiecare senzație deosebită pe care o produce fiecă rană, socotită după

natura ei și după locul unde se produce.

În sfârșit, spre a zugrăvi, cu atâta realism complet gesturile supreme ale muribunzilor întinși și zăcând pe pământul roșit de sângele lor, spre a reda jocurile lor de fizionomie, cripațiunile spasmodice și cele din urmă convulsii ale oamenilor în agonie, „pe ale căror pleoape moartea vine să aștearnă vălul”, nu se poate, —

continuă d-rul Legrand, — ca Homer să nu fi văzut toate aceste lucruri, să nu fi trăit în realitate viața cu faptele și scenele cari le descrie.

Această viață însă nu poate fi trăită decât de un medic militar, care a participat la bătălii...”

Concluziunea la care ajunge savantul francez, — și care concluziune, evident, ar putea fi înlocuită mâine cu alta, — este de natură, în orice caz, să ne pună pe gânduri.

Prin urmare, până și Homer, săracul, a trebuit să aibă o meserie în rândul lumii și să facă ceva „serios” spre a-și câștiga pâinea cea de toate zilele. Nici pe vremea lui nu puteai să trăiești doar din poezie, chiar atunci când ai fi fost marele și neînvecutul Homer!...

Iată o consolatiune, — și încă una tristă de tot — pentru generațiunea noastră, ai cărei poeți au visat, visează și vor visa, fie în calitate de împiegați de clasa VII într'o arhivă de ministere, fie în calitate de „oameni independenți”, și flămânzi.

Menes

RUGACIUNE¹⁾

Indură-Te, Părinte,
Și iarăși mă privește,
Că iarăși îndoiala
În mâne culbărește!

Indură-Te, Părinte,
Și'tinde-mi iar potirul,
Că iarăși desnădejdea
În mine și toarse flul!

Indură-Te, Părinte,
Și'n suflet iar mă-aprinde
A bucuriei forță,
Căci groaza mă cuprinde!

Indură-Te, Părinte,
Că drumul l'am pierdut
Și rătăcesc, în noapte,
De nimeni neștit!

Indură-Te, Părinte,
Că viața mi-e sărmană
De ori-ce fericire,
Iar gândul mi-e o rană!

Indură-Te, Părinte,
Că nu Te-am preșuit
Și'n sânul Tău primește-l,
Pre fiul rătăcit!

Indură-Te, Părinte,
Că iar al Tău voi fi
Și numai pentru Tine
De-acuma voi trăi!

Al. T. Stamatiad

¹⁾ Din volumul de poeme religioase: *Pe drumul Damasconiei* care a apărut

Câteva date interesante asupra Bibliei

Cum se răspândește, uneori, credința...

Se pare că, în Anglia, libertatea de a edita Biblia nu există, acest drept fiind un apanagiu al Coroanei.

Singure Universitatea din Oxford și cea din Cambridge, — afară de Imprimeria Regală — au autorizațiunea de a imprima Sf. Scriptură și textele în legătură cu ea.

În ce privește cuprinsul Bibliei, un englez a avut ideea, — și mai ales răbdarea — de a face următoarele calcule :

Biblia, (ediția engleză) cuprinde 8.566.480 litere, 810.697 cuvinte, 81.175 versete, 8.189 capitole, și 66 cărți.

Dintre Psalmi, cel mai lung este 119, iar cel mai scurt 117.

Numele lui Dumnezeu e citat de 66.627 ori, însă el nu e pomenit de cât o singură dată în cartea Esteri.

Pe de altă parte, este interesant de știut în ce chip curios se răspândește uneori credința, cu ajutorul Bibliei.

În toate hotelurile și instituțiile din Londra, ca și din alte orașe ale Angliei, Sf. Scriptură se găsește pretutindeni, ca alcătuiind una din cele mai obișnuite lecturi.

Se întâmplă, nu rare ori, ca, un pasager, când pleacă, să ia cu bună știință exemplarul de Biblie pe care-l găsește la îndemână, și... să-l facă pe numele său. Lucrul este cu atât mai ușor, cu cât Sf. Scriptură este tipărită în ediții de toate felurile, și foarte adeseor în mici ediții de buzunar.

Societățile de editură, patronate de instituțiile pe cari le menționăm mai sus, au fost prevenite de multă vreme de această procedură, care se înțelege că constituie un furt.

Cu toate acestea, nu s'a luat și nu se ia nici o măsură de supraveghiere, ba, dimpotrivă, se pare că procedeul este încurajat, el fiind menit să răspândească citirea Bibliei, și prin aceea însăși propagarea credinței în Dumnezeu....

Rondelul poezilor de-acum sau mai târziu

Poeți de-acum sau mai târziu
Și triști și entuziasmați.
Spre suferință îndreptați
Prin al vieții larg pustiu.

Neînțeleși de nimeni scriu,
Sărbătoriți și apoi uitați,
Poeți de-acum sau mai târziu
Și triști și entuziasmați

Adolescenți cu verb zglobiu
Firavi și palizi, izolați
Din sanatoriul urmă luați
Cu un sărăcăcios sicriu...

Poeți de-acum s'au mai târziu...

George Gruia

TĂCERE

E-atât de trist: tăcerea, în sborul ei de vrajă
Iși fâlfâie aripa în tact îndurerat,
Pe când pustiul aspru, în colțuri stă de strașă
Să prinză'n ghiare dorul, ce stă înuripat...

Și'n raza ei se cerne parful unei flori,
Ce fruntea'ngândurată eu stau plecat pe glastră
Și risipind petale, ca stol de fulguroși ..

E-atât de trist : tăcerea, în sbor de vrăjitoare
Furatu-mi-a nădejdea pustie-a unui vis,
Palida mea frunte s'apleacă în spre floare
Să moară cu parful potirului ucis...
Furiș pășeste luna în casă, prin fereastră

Dimitrie Tihă

IVELINA SAMORIS

— Nuvelă p. stumă d. Guy Maupassant —

— Contesa Samoris.
— Doamna aceea în negru, nu e așa?
— Ea însăși și ; e în doliu după fiica ei, pe care a ucis-o.
— E cu putință.
— Da, e o poveste simplă, fără crimă și fără violență.
— Cum așa.
— Foarte simplu. Se spune că multe curtezane au fost născute pentru a fi femeii cinstite ; și multe femei așa zise cinstite pentru a fi curtezane, nu e așa ? Or, doamna Samoris, născută curtezană avea o fată cinstită și atâta tot.

— Nu înțeleg.
— Mă explic.

— Contesa Samoris este o aventurieră străină cum sunt atâtea la Paris. Contesă ungară sau bulgară, sau așa ceva a apărut într'o iarnă într'un apartament situat la Champs-Élysées și a început să primească pe primul venit.

M'am dus și eu. O să mă întreb de ce ? Nu știu nici eu. M'am dus așa cum se duc toți, fiindcă se joacă, fiindcă femeile sunt ușoare și bărbații necinstiți. Cunoști lumea asta de excroci cu decorații variate, toți nobili, toți titrați, toți necunoscuți la legăturile lor, excetând spionii.

Toți fac caz mare de cinste și-și citează strămoșii, își povestesc viața, mîncinoși lăudaroși, pungași, periculos ca și cărțile lor de joc, înșelători ca și numele lor, într'un cuvânt aristocrația oanei.

Îmi plac grozav oamenii ăștia. Sunt interesați de aprofundat, interesați de cunoscut, distractivi, adesea spirituali, nici odată banali. Soțiile lor sunt întotdeauna frumoase și interesante. Au niște ochi minunați și un păr extraordinar. Și ele îmi plac de asemenea.

D-na Samoris e tipul acestor aventuriere, e elegantă, frumoasă, încântătoare felină și vițioasă până în măduva oaselor. Te distrezi mult în casa

ei, — se dansează, se mănâncă și din când în când se mai joacă și cărți.

Avea o fată înaltă, frumoasă, vecinic voioasă, vecinic dispusă să petreacă. Râdea toată ziua și dansa cu o patimă negrăită. O adevărată fată de aventurieră. Cu toate astea era nevinovată, naivă, nu vedea nimic, nu ghicea nimic din tot ce se petrecea în casa părintească.

— De unde știi ?

— De unde știu ? Stai să-și povestesc atunci. Într'o zi mă pomenesc cu feciorul meu care îmi spune că d. Iosif Bonenthal vrea să-mi vorbească. Am întrebat :

— Cine e domnul ăsta ?

Servitorul meu răspunse :

— Nu știu domnule, o fi poate un servitor

Era într'adevăr un servitor care mă să între în serviciul meu.

— De unde vii ?

— Dela d-na contesa Samoris.

— A ! dar casa mea nu seamănă de fel cu a ei.

— Știu d-le, și de aceea vreau să intru la dv. ; m'am săturat acolo, nu e casă de stat.

Aveam tocmai nevoie de un servitor, așa că l'am luat numai decît.

Peste o lună domnișoara Yvelina Samoris muri într'un chip misterios și iată toate amănuntele acestei morți pe care le știu dela Iosif, care le știa și el dela prietena sa, camerista contesei.

În seara unui bal, doi noi sosiți vorbeau îndărătul unei uși. Domnișoara Yvelina care tocmai dansase, se rezemase de ușă, fiind oarecum oboșită. Ei n'o văzură apropiinduse, așa că fata auzi toată discuția lor.

— Dar cine e tatăl fetei ?

— Se spune că e un rus, contele Ruvloff. Nu mai trăiește cu mama sa.

— Și cine e prințul care se bucură azi de grațiile contesei.

— E un prinț englez. D-na Samoris îl adoră.

Dar iubirile ei nu dăinuesc mai mult de o lună, cel mult șase săptămâni. De altfel vezi că numărul prietenilor e cam mare ; toți sunt chemați și aproape toți sunt aici. Costă scum, e drept, dar ce să-i faci.

— De unde a luat ea numele de Samoris ?

— Dela singurul bărbat pe care l'a iubit poate cu adevărat, un bancher evreu din Berlin care se numea Samoel Morris.

— Bine, îți mulțumesc, știu de-acum cum trebuie să procedez ca să îmi ajung scopul.

Ce furtună izbucnise în creierul acestei fete, înzestrată cu toate instinctele unei femei cinștite ?

Ce desnădejde tulburase sufletul ei simplu ? Ce chinuri stînseseră vioisia ei necurmată, și tot astfel zâmbetul ei încântător ? Ce luptă se dăduse în inima asta atât de tânără până în clipa plecării ultimului invitat ?

Iată un lucru pe care Iosif n'a putut să mi-l spună nici-odată. Dar chiar în seara aceea Yvelina intră pe neașteptate în odaia mamei sale, care se pregătea să se culce, spuse cameristei să se retragă, și, în picioare, palidă, cu ochii măriți, roști, fără să știe că servitoarea asculta la ușă.

— Mamă, uite ce-am auzit vorbindu-se adineguri în salon.

Și ea repetă vorbă cu vorbă ceea ce îi-am spus.

Contesa, înmărmurită, nu știa mai întâi ce să răspundă. Apoi tăgădui cu energie, născocind o poveste oarecare.

Tânără fată se retrase desnădăjduită.

Mi-aduc aminte încă de schimbarea stranie care se produse de-atunci în inima fetei. Era vecinic gravă și tristă și ținea asupra noastră ochii ei mari ca pentru a citi în adâncul sufletelor noastre. Nu știam ce să credem, unii pretindeau chiar că vrea să-și aleagă un bărbat cu care să se mărite sau să trăiască.

Intr'o seară însă surprinse pe mama sa. Și atunci, se adresă contesei pe un ton rece, asemenea unui om de afaceri care impune condițiunile unui contract :

— Uite mamă, ce am hotărât. O să ne retragem, amândouă, într'un orașel de provincie sau la țară ; vom trăi în liniște și modest. De altfel, numai bițuteriile tale fac o avere.

Dacă găsești pe un bărbat de treabă cu care să te măriți, cu atât mai bine. De nu consimți însă la ceea ce-ți propun, am să mă omor.

De data asta contesa trimise pe fiica sa să se culce și o opri de a-i mai vorbi astfel.

Yvelina răspunse

— Îți dau o lună de gândire. Dacă într'o lună nu ne schimbăm felul de viață, am să mă omor, de vreme ce nu există o altă scăpare mai onorabilă.

Și ea se retrase în odaia ei.

Peste o lună nimic nu se schimbase în felul de viață al contesei.

Yvelina pretinse atunci c'o doare măsoaua și cumpără dela un farmacist din apropiere câteva picături de eleroform. A doua zi procedă la fel.

Operația asta o repetă de mai multe ori până când umplu o sticlută. Și într'o zi a fost găsită rece și neînșufletită în pat, cu o mască de vată pe obraz.

Sicriul ei fu acoperit cu flori și o multime imensă asistă la ceremonia funebă.

Ei bine, îți spun drept, că dacă ași fi știut, m'aș fi căsătorit poate cu fata asta. Era grozav de frumoasă.

— Și mama sa ce s'a făcut ?

— O ! a plâns mult. Sunt numai opt zile de când a început să primească pe prietenii ei mai intimi.

— Și ce explicația s'a dat morții ?

— S'a vorbit de-o sobiță cu gaz al cărei mecanism s'ar fi stricat. Și fiindcă s'au mai întâmplat multe accidente similare, explicația a părut foarte verosimilă.

traducere de Const. A. I. Ghică

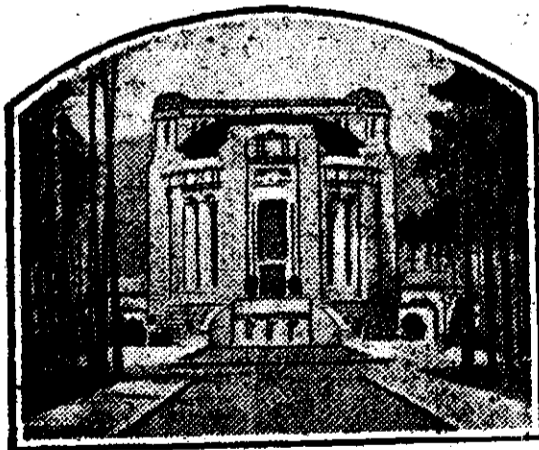

CREMATORIUL

Ceva despre crematori în general și despre cel din Dresda în special

De câțiva timp se vorbește și la noi și chiar ni se pare s'a organizat o societate cu scop de a se clădi un Crematoriu pentru arderea rămășițelor pământești ale oamenilor. Crematoriile există de mult în mai toate orașele mari ale Germaniei, Franței, Italiei, Elveției.

Cel din Geneva, oraș unde mi-am făcut studiile universitare era unul din cele mai bune, dar ulterior cu ocazia unei călătorii pe care am făcut-o la Dresda în 1912 am văzut Crematoriul din acest oraș, care era pe atunci ultima descoperire în această nouă industrie și cred că este și acum

Vederea generală a Crematorului din Dresda.

cel mai mare și mai bine întocmit Crematoriu din lume. Nu este lipsit de interes să vorbim acum de el, când e vorba ca să se construiască și la noi unul și e posibil ca cele spuse aci ar putea îndemna pe cineva să nu uite existența Crematoriului din Dresda care ar putea să servească de model celui ce ar urma să se ridice la București.

François Coppée

SONET

*He te stai tu atât de visătoare
Și o lacrimă în ochii tăi se vede
De ce, când lumea toată azi te crede
Drept cea mai fericită maritoare ?*

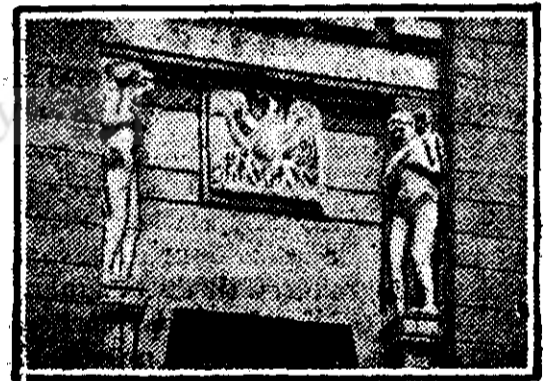
*Ori suferi fiindcă vezi cum îți se pierde
Voioasa tinerețe, — ori te doare
O taină tristă — și neperitoare !...
In nimeni nici odată nu te'ncrede*

*Mai bine e să suferi în tăcere
Chiar când iubești, copilă visătoare
Și nimănui să spui a ta durere.*

*In urmă vei vedea ce farmec dulce este
Târziu când anii or să te'mpresoare,
In a iubirii tainică poveste.*

localizare de C. A. I. G.

Mai întâi, vom spune câteva cuvinte asupra însemnătății Crematorului. În folosul arderei corpurilor și nu înmormântării lor sunt multe motive de ordin igienic și economic. Cimitirele enorme, în orașele mari, cari iau un teren destul de mare, și care ar putea

Figurile alegorice și paserea Foenix deasupra porții de intrare în Crematoriu.

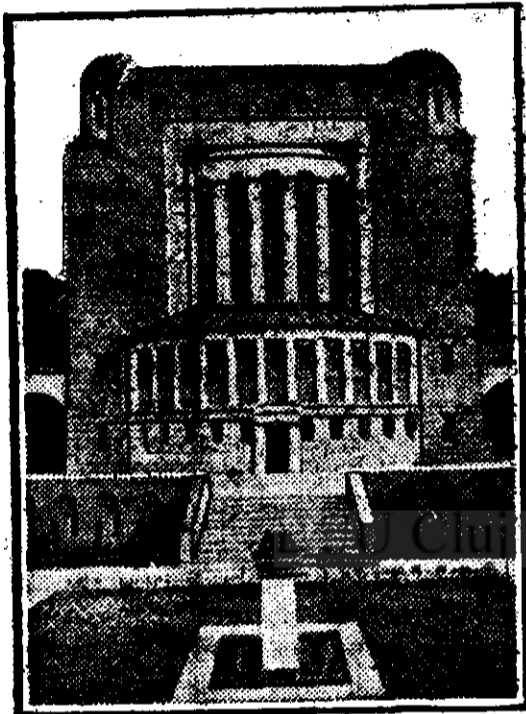
să fie întrebuințat la altceva, au făcut pe oameni să se gândească cum ar putea economisească terenul de sub cimitire. Pe de altă parte cadavrele înmormântate sunt o cauză a molimei, infecției pământului în care ele sunt depuse și infecția aceasta fiind dusă cu apele ploilor în straturi mai adânci ale pământului, infectează apele subterane cari formează apoi apele din fântânile și izvoarele cu cari se alimentează orașele. Arderea cadavrelor ar evita această molimă prin apă.

Apoi, cu scumpirea pământului din jurul orașelor și cu mărirea populației care se întinde spre periferii, cu timpul nici nu se vor găsi terenuri libere prin apropierea orașelor, așa ca cimitirele vor trebui să fie aranjate la mari depărtări de oraș ceea ce este o greutate pentru familia reșoșilor care voesc să le aducă sub o formă oarecare prinosul lor de recunoștință vizitându-i.

Arderea cadavrelor îndepărtează toate aceste neajururi. Pentru o mână de cenuse care rămâne din cecace a fost un om, se poate mai ușor găsi loc într-o clădire grandioasă, așezată în apropiere de oraș, accesibilă rudelor mortului. Apoi, cu scumpetea vieții sunt puțini care și pot permite să ridice un monument pe mormântul celor ce le au fost scumpi, pe când o clădire artistică care este un crematoriu este un monument egal de impunător și demn pentru toți acei căci odihnesc sub el.

Toate aceste motive fac ca ideea arderei morților sau așa zisul „mormântul de foc” să devie din zi în zi mai susținută și acceptată de oameni.

Și acum voi descrie Crematoriul din Dresda

Intrarea principală în crematoriul din Dresda.

Crematoriul acesta se găsește într-un loc admirabil, într-o pădure de brad în apropiere de Dresda, pe marginea Elbei. Și deși orașul este aproape, liniștea cea mai plăcută domnește. Atât Crematoriul cât și clădirile secundare sunt dispuse în așa chip să reprezinte o cruce care are o terminare ovală.

Această terminare ovală formează clădirea principală a Crematoriului. Aci se găsește: în etajul de sus biserica, unde slujește preotul, prohodul înainte de înmormântare iar în etajul de jos sunt cuptoarele unde se face incinerarea.

În dosul clădirii principale este cimitirul urnelor și biserica pentru conservarea urnelor. La dreapta și la stânga de clădirea principală sunt clădirile secundare pentru locuința păzitorilor, administratorului, etc.

Îndată ce procesiunea înmormântării intră în curtea Crematoriului, se deschide în fața ei clădirea monumentală principală cu un portic enorm și cu două uși de lemn sculptate și masive, deasupra cărora este o fereastră enormă cu geamuri în culori. Portice este ornamentală cu două fi-

guri sculptate, reprezentând o femeie și un bărbat mergând supuși în brațele morții spre ultimul lor locaș. Într-o parte se vede reprezentată pasărea Foenix ridicându-se din flăcări. Spre ușile intrării principale duce de jos o scară care se bifurcă. Procesia funebă trebuie să facă ocolul unui bazin mare de apă și se îndreaptă spre partea dreaptă a intrării. Cata-

Ușile care duc în cuptorul care va consuma cadavrul

faleul înconjoară toată clădirea și se oprește la intrarea din stânga. Rudele răposatului intră pe partea dreaptă, cunoscuți prin mijloc, prin intrarea principală. Această măsură s'a luat ca rudele să fie singure în timpul ceremoniei funebre.

Biserica te impresionează prin simplitatea și măreția ei. Coloanele de marmură și figurile sculptate a oamenilor în poze îndurerate, sunt impunătoare. În rundul capelei este un sarcofag de marmură care simbolizează mormântul și în care se pune cosciugul cu mortul, pentru ca apoi încet să se scoboare în etajul de jos unde va fi dat pradă flăcărilor.

Deasupra intrării în biserică este corul și orga.

Când preotul termină slujba și ultimul: „Veeinica pomenire” se aude în biserică, cosciugul de pe sarcofag se scoboară încet, așa că procesul înmormântării este identic ca și înmormântarea în pământ.

Arderea se face după așa zisa metodă a lui Schneider. Cadavrele nu

sunt arse direct de flăcări dar printr-un aer încălzit până la 1200 de grade. Această atmosferă atât de îngrozitoare consumă cadavrul în cel mult o oră și transformă cele mai rezistente părți ale corpului omenesc în cenuse.

Cenușa cosciugului și a îmbrăcămintei cadavrului este suflată de un curent puternic de aer, iar cenușa cadavrului cade într-un vas care se numește „adunătorul de cenuse”. Cenușa se adună de aci și se pune în urnă.

Pentru urne este o curte specială în care se află o altă biserică. Aceasta și este cimitirul propriu zis.

Susținătorii arderei corpului după moarte se consolează cu gândul, că rămășițele pământești a oamenilor

Sarcofagul pe care se pune cosciugul și unde stă în timpul ceremoniei religioase, după care este coborât în subterană ea să fie ars.

cari le au fost dragi nu se vor odihni în pământul negru, dar vor sta sub cerul senin, în mijlocul naturii eterne, luminoase și frumoase. Dureră pierderii neconsolate și frica morții se îndulcesc cu aceasta consolatoare reprezentare.

Și se poate că au dreptate!

Dr. I. Duscian

Insemnările unui trecător

Doctorii pedagogi m'au speriat cu „educația sexelor”; mă satisfac doar pedagogii simpli, cari nu fac nici o distincție între ingorantă și inocență, când e vorba de vârsta fetelor...

Dragoste, mereu dragoste. Dar priviți în jurul vostru mai bine și veți vedea...

Fruntașul revoluționar, care clădește lumea viitoare, are cel puțin o amantă, pe care o înșală cu fidelitatea idealului umanitar. Bătrânul om de finanțe, care scarmână afacerea națională și ciugulește din valute, serie seriori amoroase nevastei directorului băncii sale. Șeful de biuro are întâlniri misterioase cu dactilografa. Marele industriaș așteaptă,

după lăsarea cortinei, pe frumoasa interpretă a unui rol de servitoare. Înaltul magistrat povestește șiret bătrânului său coleg ce succes a avut cu o midinetă din str. Lipsani. Parlamentarii se simt, măcar atât îndatorati: să stăguiască pentru înaintarea unor gentile telefoniste. Profesorul oftează: oh 18 ani! Filozoful fixează un silogism cu o fostă studentă. Gazetarul, așa de irascibil împotriva imoralității, dă zilnic întâlniri sentimentale.

Priviți în jurul vostru mai bine. Sunt doar atâtea probleme, care interesează.

Trab.

SUFLETELE

*In înjinit de timp și spațiu
Cereasca boltă este neagră
Culoarea ce-o vedem albastră,
Culoarea ce ne este dragă,
Nu e decât o amăgire
Din raza soarelui frumoasă,
Când mințile noastre, prin privire
Lucește ziua maiestoașă.*

*In înuneric și'n tăcere
Se văd minunile de astre
Atâtea lumi în neagra zare
Ce ni se pare nouă albastră*

*Așa și sufletele noastre...
Nu poți nici când a le pătrunde:
Când luminează bucuria
În a simțirilor lor unde,
Dar, când sunt pline de durere
Și când trăiesc în depărtare
In întineric și tăcere.
Deși târziu, dar le'nțelegem
Menirea lor atât de mare.*

Stelian Delacampina

FILATELIA

Informațiuni filatelice

Cu începere din acest număr reintroducem interesanta rubrică filatelică a redactorului nostru C. A. Orășanu pe care o vom continua regulat.

În curând vom anunța marile și importante premii filatelice pe care revista noastră le va oferi gratuit cititorilor săi.

O serie de valori la fel cu cele scoase pentru Cavala, Dedeagaci etc. s'a imprimat și pentru Mersina.

Cu ocazia congresului filatelic din Nuremberg câteva timbre germane au fost surșarjate cu „Grosse Bayer-Briefmarken-händler-Tagung-5-9 Iuli 1923-24 Nuremberg”.

Posta aeriană germană a scos o nouă valoare de 200 mărci bleu goué.

Arabia a surșarjat mărcile din 1922. Aceste mărci astfel surșarjate sunt destinate numai pentru Transordania.

Cum tariful postal din Austria se va dubla, o nouă emisie de mărci, cu diferite desene, vor înlocui actualele valori.

Italia va scoate o serie de mărci comemorând pe Mazoni. Mărcile de 2 centesimi brun-rouge emise în 1901, găsindu-și din ce în ce mai puțină întrebuințare au fost surșarjate cu 10 centesimi scris cu negru

Capitulațiunile fiind definitiv abrogate prin tratatul dela Lausanne, birourile postale ale Angliei, Franței și Italiei se vor desființa, adio deci măr-

cilor din Levant.

Belgia a scos timbre pentru ajutorul invalizilor. Desenul reprezintă un fost luptător fără piciorul drept sprinjinit pe 2 cărți.

În partea de jos e scrisă valoarea: 20 ct. + 20.

POUR LES INVALIDES
VOO DE INVALIDEN.

Guvernul din Haiti a vrut să surșarjeze un număr oarecare de timbre fără motive plausible. Societatea filatelică din Haiti, a protestat energic pe lângă guvern și l'a determinat să nu mai încarce filatelia cu fel de fel de mărci fără nici un motiv binecuvântat.

Cehoslovacia a surșarjat cu surso-
rul DOPLATIT o nouă serie de mărci
taxe de plata pe timbrele postale din
1919 astfel 10, 30 și 40 pe 3 h. lilas
și 60 pe 75 h. gris-vert.

Scriitorii și invențiunile

Rezul lor în descoperirile științifice

S'a dovedit că, foarte adeseori, cu mult înaintea inventatorilor și a oamenilor de știință, — scriitorii descoperă principii menite să revoluționeze viața omenească.

Se știe ce resunet a avut în toată lumea și ce direcțiuni noi a dat cercetările descoperirii fluidului personal sau așa ziselor raze N.

Este cu desăvârșire caracteristic că prezența acestor raze a fost semnalată nu de vreun medic sau de vreun specialist nevrolog, ci de un polemist, de un romancier.

Astfel, Claude Tilier, în romanul său „Mon oncle Benjamin” — apărut cu decenii înainte, — scrie, textual:

„De ce n'am admite că sufletele au, între ele, mijloace de comunicare cari ne sunt încă necunoscute? Înainte ca telegraful să fi fost descoperit, cine ar fi crezut că gândul omului va putea străbate, în câteva minute, câteva țări?”

Dece oare sufletul nostru n'ar radia și el cum radiază anumite corpuri luminoase? Dece n'ar arunca și el împrejur emanațiuni, de pildă ca florile, și de ce, înșfârșit, cugetarea n'ar produce și ea undulațiuni în fluidul neînvăluit, ca corpurile sonore?”

Cercetările făcute în laboratorii au stabilit că, uneori, scriitorii au un rol de profeți.

Pierre Dupont

Ce e alta gloria pentru un poet decât de a fi cântat, timp de o oră chiar sub dictarea sufletelor? Și ce înseamnă Geniul-înseși, dacă nu constituie darul de a-și întrebuința verbul ideii unei generații?

Admir, — în ce mă privește, — cu ce dezinvoltură manualele de istorie literară vorbesc, sau mai curând nu vorbesc de loc de Pierre Dupont.

La ce servește să povestești literatură, dacă e îngăduit să se treacă sub tăcere vocile cari au făcut, când-va, în Franța, o companie savantă care se consacră inteligenței dramei din 1848.

Nu găsim cuvinte de laudă pentru faptul de a cerceta metodic hârtii publice și a se cerceta dosare literare. Istoria însă n'ar fi de cât o plăcere de scribi, o birocrație, fără puterea de a reinvia. A ști nu înseamnă nimic fără de a înțelege. Două sau trei din celebrele ode ale lui Pierre Dupont spun mai mult decât toate arhivele referitoare la această nobilă desfrumare de iluzii, care a captivat Franța, a doua zi după Februarie.

Acest lirism nu e numai negru pe alb, ca la poezii mărunți care-și povestesc micile lor aventuri. E ceva mai mult însă, desigur, decât plânsul egoist al unei inimi care se ogîndește în propria sa suferință și ia omenirea ca confidentă. Literalmente, se spune că aceasta e puțin lucru. Fie. Acest lucru însă nu împiedică ca Pierre Dupont, acest disprețuit de profesioniști să fi fost absolut, candidat și magnific poet, cu caracterul său sacerdotal al unui Pindar, omul divin care cântă ceiace gândește și simte un popor întreg. El putea să se dispenseze de hârtie, de cerneală și de editori. Iată deci un fenomen spiritual care nu se va vedea de sigur multă vreme și poate niciodată. Geniul și librăria au fost și vor fi legate pentru totdeauna. Nu vor mai exista poeți cu adevărat populari fiindcă nu se va mai ști deacum înainte să existe epocă. Anul 1848, în toată slăbiciunea și mărășia sa, nu era decât poezie.

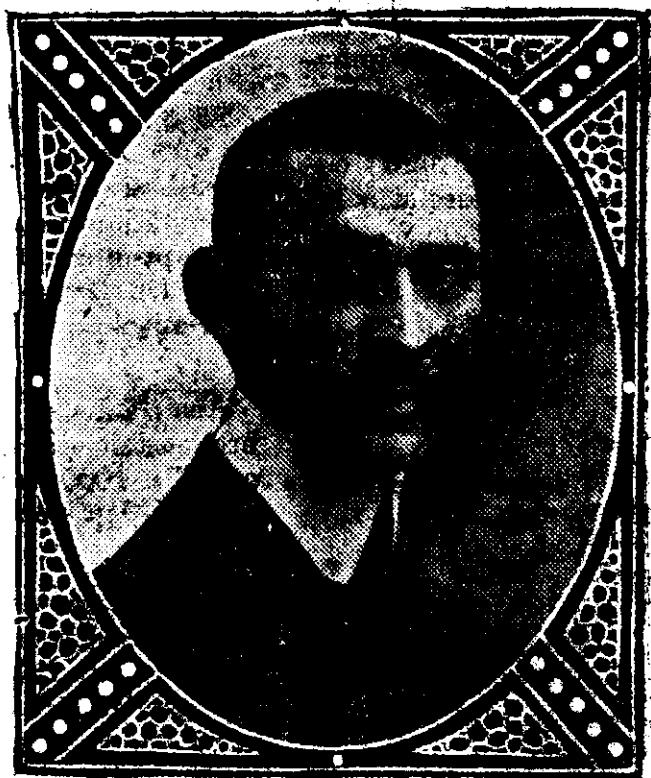
„Păstorii sunt puțini și vrăjitori”

Aceste cuvinte ale lui Dupont trădează mândria sa naivă de poet popular.

El și-a spus, la început, visul său de păstor virgilian și în jurul amantei sale bucolice, trecătorii fermecați, s'au oprit. Mii de guri au repetat cântecul său: „Boii”. Celebritatea a sosit pentru acest nepăsător, fără ca el să fi luat seama. Atunci, s'a născut în acest spirit rustic, ambiția de a crea timpul său era favorabil rondelor pastorale și refrenurile profetice. O voce mare, cea mai puternică a secolului, strigase:

— „Franța se plicăseste!”

Ea dorea să danseze, să se distreze,

LUI YLAICU

CÂNTEC DE J-LE

Muz. funebru-pentru voce și pian compus în ziua înmormântărei 13 Sept. 1913, de d-na Sevastia C. Davideșcu născ. Iacob Murșagan

De ce ai murit ?
Scump fiu iubit !
De ce te ai dus,
Așa de sus !...

Ai dispărut,
Și ne-a durut,
Că nu mai ești
Să strălucești !

Cu moartea ta,
Peri o stea.
Văzduhu'i gol,
De al tău ocol.

Trecut în nori,
Și în raiu cu flori,
Tu azi te-ascunzi
De nu răspunzi !...

Te plânge-un neam,
Căci te iubeam.
In van oftăm
Și te cătăm.

Da, raiul sfânt,
Nu-i pe pământ,
Ci în căi cerești,
Unde tu ești.

Suflet bogat,
Tu ne-ai lăsat,
Un scump renume,
In astă lume.

Dar și o jale,
Curg lacrimi vale,
Și n'or peri,
Cât vom trăi.

Boris Lazarevski

SINUCIDERE

Elevii și profesorii, tălmăceau cuvintele acestea, fie care după felul său. Și din nou începură șoapte și țînură ele până când răsună impunătorul :

— Sfinte Doamne !

Ușor se legăna pe roatele cu cauciuc dricul argintat.

În urma lui mergeau în doliu adânc: văduva, cu ochii umflați de lacrimi, în urma ei palidă ca și cum ar fi fost turnată în ceară nepoțica lui Pavel Ivanovici, o fată de șase spre zece ani Linbocika.

Ea nu plângea dar se vedea cum din vreme în vreme tresălta capul ei drăguț și adânc plecat

Într-o profundă nepricepere care se vedea în ochii copilărești și asămuitori cu ai tatălui lor, veneau în urmă îmbrăcați în haine de marinari

băieții răposatului Kostia și Volodia.

Cu demnitate treceau rândurile negre ale liceenilor.

Ceremonia n'a durat mult timp. Când începură să coboare cosciugul în mormânt Linbocika de o dată și nu prea tare țîpă, se legănă pe picioare și căzu.

Găsiră unde-va apă, dar Linbocika mult timp nu și venea în fire și trăziu de tot deschise ochii.

Profesorul de matematici Bistrov, o așază într-o birjă frumoasă și o du-se acasă. Aci el vru să aștepte până se vor întoarce celelalte rude, dar Linbocika cu îndărătnicie și cu seriozitate îi spuse :

— Nu. Te rog lasă-mă singură. Te rog...

Bistrov fu mișcat și eși.

Cu pași egali, peste măsură de liniștiți, Linbocika trecu în camera ei, închise ușa cu cheia și scoase din masa de scris câte-va foi scrise mărunț.

Ochii ei citeau pentru a treia oară: „Draga mea, ingerul meu senin, eu dinadins am scris adresa cu mașina descris, alt fel scrișcarea aceasta ar fi fost deschisă de acea căroră ea nu le era adresată. Iubita mea, ai bărbăția să trăești moartea mea. Nu pot să mi închipui alt-ceva nimic. Pricepi și tu că mai curând sau mai târziu, Sonia ar fi aflat că nu ea, dar tu ești soția mea. Și într'un nimic vino-vați Kostia și Volodia ar fi rămas orfani. Ea s'ar fi dus, s'ar fi dus pentru totdeauna — tu o știi pe Sonia!... Pe mine, omul fără voință și nenorocit de fapt, Sonia mă socotia cel puțin un geniu și un exemplar de curățenie sufletească. Las'o să trăiască în această credință ea îi va fi de folos, o va ajuta să crească copiii... Tu nu odată mi-ai spus, că ar fi mai bine să pleci și eu știu că ai fi plecat, dar fără tine eu n'as fi putut și nu pot trăi în înțelesul adevărat al acestui curânt. Dar nici de murit nu puteam muri, s'ar fi ridicat vorbe și mai curând sau mai târziu Sonia ar fi aflat adevărul. Dar acum, când bătrânul acela de revizor a plecat încredințat că m'a speriat de moarte și a descoperit lipsa de bani, pe care i-a luat economul, mi-a trecut prin minte să mă folosesc de întâmplarea aceasta.

Iartă-mă, iartă-mă cea mai iubită dintre iubite, iartă-mă, sfânta mea, și pentru mine, pentru iubirea noastră nenorocită, pune în foc cât mai curând aceste rânduri. Iartă-mă iartă-mă... Mă tem că poate intră Sonia, trebuie să închid....

Linbocika de câte-va ori privi la lampă, desșurubă mașina, înmuiă scrisoarea în petrol și cu mâinile tremurânde o aruncă în sobă.

Și încă o dată privind în jurul ei și ascultând o aprinse cu chibritul.

Când s'a sinucis directorul liceului vorbit mult timp despre aceasta și s'a scris chiar în ziarele locale.

Înainte de sinucidere a avut loc o revizie a liceului.

A venit de la minister un bătrânior gălbui la față, cu o stea la butonieră care a rămas nemulțumit de toată organizarea instituției și a găsit și lipsa din banii statului în suma de cinci sute patru zeci de ruble.

Dar cea ce l'a supărat mai ales pe revizor a fost desăvârșita nepăsare a directorului la toate observațiile lui. La chestiuni foarte serioase Pavel Ivanovici ridica din umeri și tăcea său răspuneda :

— Nu mi aduc bine aminte... Se poate... și trecea cu mâna pe fruntea înaltă și palidă.

Chiar în convorbirea avută numai între ei și când revizorul l'a întrebat: „Când va putea fi acoperită lipsa ridiculă de bani? Pavel Ivanovici, făcând ochii mici, a oftat adânc și a răspuns :

— Zău, nu știu...

Revizorul, înroșindu-se de mânie, și-a luat rămas bun, abia dând ușor

din cap și a doua zi a plecat cu totul.

Despre toate cele întâmplate, nu se știe cum au aflat și funcționarii cancelariei liceului și profesorii și elevii. În timpul recreațiilor incidentul era dezbătut și se puneau întrebări: va fi sau nu va fi îndepărtat directorul?

Mai ales erau întristați elevii clasei a opta, în care Pavel Ivanovici preda literatura.

Ei își iubeau directorul și îl numeau între ei „ultimul din mohicani”. Se temeau, ca la examenul de fine de an, că multora, fără el, are să le fie rău.

Nimeni nu credea, că Pavel Ivanovici ar fi fost într'adevăr în stare să cheltuiască banii statului și mai ales să nu fie în stare să-i pună la loc...

Așteptau, că Pavel Ivanovici singur să le spuie toate cum s'au petrecut, dar au așteptat în zadar.

Iar luni de dimineață prin toate clasele alerga pedelul și cu vocea lui pitigăiată striga:

— Treceți în sala cea mare la parastas, dar fără zgomot și câte doi!

Pe trepte grăbiți alergau sute de copii și adolescenți în bluze negre. Vorebau șoptind și căutau să nu facă zgomot mergând.

În sală mirosea a tămâie. În fața unei icoane mari într'o ramă de stear sculptat, era așezat iconostasul.

Un diacon cu chiea zbârlită tușea. Întră și se investmântă în odăjdii și un popă scund — profesorul de religie — teolog. Când se arată și inspectorul școlar, un domn înalt cu ochii albaştri și cercetători ori ce șopot încetă.

Unul după altul se arătară și profesorii.

— Binecuvântează, Stăpâne!... în cepu diaconul.

Și parstasul fu oficiat tot așa de liniștit cum se slujeau parastasele și în memoria preoților Jucooski și Gogol și după moartea miniștrilor.

Frumos și deznăjdut fu cântată și „Vecinică pomenire”. Clasa șaptea ceală ingenuche înaintea celor-Talte.

L'au înmormântat pe Pavel Ivanovici Mărti dimineața. Archierul telegrafic a aprobat înmormântarea întregă, ca pentru un om care și-a luat viața nefiind în mințile toate.

Înainte de a scoate coșciugul cu mortul din biserică se răspândi știrea că Pavel Ivanovici a lăsat numai o însemnare în care era scris: „Vreau să mor ca un om cinstit”. Apoi era pusă semnătura-lui proprie și nimic mai mult, nici un cuvânt.

Din Rusește de Dr. I. D.

Boris Lazarevski

Din pleiada scriitorilor contimporani ruși, alături de Al. N. Tolstoi, Kuprin, Bunin și alții majoritatea din ei emigrați în Europa, un nume cunoscut și iubit în Rusia este și a lui Boris-Lazarevski.

Scriitor foarte fecund, el și-a creat un loc de cinste în lumea intelectuală rusă și atât nuvelele sale cât și romanele sale sunt foarte cunoscute. Nuvela „Sinuciderea” pe care o traducem, deși prea mică, totuși poate da o imagine a felului cum scrie acest scriitor sobru în expresii calculate în tot ce spune și care lasă liber cetitorului a adăoga de la sine tot ce el n'a spus dar care se citește cu ușurință printre rânduri.

FILATELIA

Congresul filateliștilor români

Timișoara, 12. — În zilele de 22—25 Septembrie 1923 va avea loc în Timișoara congresul filateliștilor și comercianților de mărci poștale din întreaga țară.

Congresul este pus sub patronajul A. S. R. Principele Carol și se va ține după următorul program:

22 Sept. primirea și încartiruirea oaspeților. Seara o petrecere intimă în grădina hotelului Corona.

23 Sept. Ședința festivă a Clubului Filatelic deschisă de Principele Carol. După amiază la ora 5 chestiuni de organizare și activitate generală și conferințele științifice: George Mateescu (Sinaia), care are cea mai frumoasă și bogată colecțiune de mărci românești din lume, va vorbi despre mărcile vechi românești. Rudolf Zoschak (București) colecționarea specializată a mărcilor românești; Dr. Adalbert Szalay (Sibiu): Emisiunea „Regatul”. Sera la ora 9 mare banchet.

24 Sept. Dimineața bursa. După amiază expoziția colecțiilor tinerei și premiera lor. La ora 5 prima expoziție de mărci poștale române.

25 Sept. Vizitarea expoziției bănățene de arte frumoase, târgului de mostre și diverselor fabrici.

Toate informațiunile în legătură cu acest prim congres filatelist se vor da de d. Dr. Urményi, str. V. Alexandri 8, Timișoara.

Austria a scos 4 noi valori de timbre poștale din ultimul tip cu „clocanul”: 1000 koroane violet; 1200 roș; 1600 gris-blau și 200 blau.

În Italia un decret regal a autorizat emisiunea a 100.000 serii noi de timbre destinate coloniilor italiene.

Aceste timbre vor purta surșajul următor: Eritrea, Cirenaica, Tripolitania și Somalia Italiană.

Mărcile destinate Somaliei au primit un surșarj: 6 besa pe 20 c. (centesimi); 13 besa pe 30 c.; 20 besa pe 50 c.; și 30 besa pe 1 liră.

Aceste mărci vor fi vândute numai în birourile poștale din Asmara, Bengasi, Tripoli și Mogadiscio.

Statul Danzig prepară timbre de 50.000 și 100.000 mărci. Până atunci timbrele de 20.000 mărci au fost surșarjate cu 100.000.

Statele-Unite a emis cu autorizația președintelui o marcă de 2 cents cu effigia fostului președinte — mort de curând — Harding.

Autoritățile din insulele Comore au autorizat — din lipsa mărcilor — întrebuințarea timbrelor fiscale de 5 și 20 c. la corespondență.

SONET

Un lopătar, la miezul nopții vine
Cu barca peste valuri se avântă
Și freamătă copacii, se frământă
Cu umbra lor în unde cristaline.

Și lopătaru 'n taina nopții cântă:
Iubito, arde inima în mine
Și buzele-mi de flăcări îmi sunt pline;
Iubire, este 'ntreaga noapte sfântă.

Iubito vino! dă-mi o sărutare...
Iubito, vino! glasul său străbate...
Feciorii fugе 'ntru întâmpinare

Piang florile de-al său picior călcate,
Iubito vino! lațo; ea apare
Să cadă în cel mai sfânt dintre păcate.

Octavian Dilanu

„Gândirea” lui Andreev

„Teatrul Mic” își deschide stagiunea cu „Gândirea” lui Leonid Andreev.

Am tradus în 1908 nuvela lui cu același titlu¹⁾, și din care mai târziu în 1913 Andreev a scos și piesa sa care s'a jucat pentru întâia oară la Moscova, de către Teatrul Artistic, unul din cele mai originale teatre din lume.

Doctorul Kerjentef din lucrarea lui L. Andreev „Gândirea”.
(Actorul Leonidov în rolul lui Kerjentef)

N'am văzut jucându-se piesa lui Andreev, dar am sub ochi o dare de seamă despre cea dintâi reprezentare a ei la Moscova și câteva ilustrații care erau tipurile cele mai caracteristice ale lucrării lui Andreev și în special pe a eroului principal, pe al d-rului Kerjentef.

Gândirea lui Andreev este o lucrare care esc din obicinuit, este o fină analiză psihologică a unei stări din cele mai delicate și care a dat atât de mult de lucru psichiatriilor și anume aceea stare între sănătatea sufletească și nebunie.

¹⁾ Leonid Andreev: *Gândirea*. Biblioteca p. toți No. 454.

Nu știu cum a putut autorul să transpuie pe scenă subiectul nuvelei sale, căci el se pretează prea puțin la o acțiune de scenă, dar știu că citirea nuvelei sale produce o impresie adâncă și neuitată.

D-nul Kerjeatov, un intelectual rafinat, și un observator adânc, desamăgit de faptul că femeia pe care o iubise, îl respinge și preferă să se mărite cu prietenul său literatul Savielof, se hotărăște să se răsbune. Dar cum o răsbunare obicinuită pe care ar pricepe-o soția lui Savielof nu-i con-

vedere psihiatric, un candidat la nebunie.

La aceste antecedente, el adoagă și câteva atacuri de histero-epilepsie, pe care le execută cu talent, încât până și un medic care a asistat la ele n'a putut ghici simulațiunea. Odată socotit de toți ca nebun, el într'o zi, pe când se găsea în casa prietenului său, și după ce lăsase să treacă un timp oarecare în care el nu se mai manifestase cu atacurile sale așa că era din nou primit în lume, *ucide pe Savielof*.

Arestat, doctorul Kerjentef e închis într'un azil de nebuni.

Și acum și aici în ospiciu începe adevărata lui dramă sufletească. El a reușit să ucidă și să fie socotit nebun, fapta lui este a unui nerăspunșabil și nu i se poate face nimic pentru ca. S'ar părea că el a reușit să se răzbune.

Dar în conștiința lui se ridică o gândire nouă care-l roade și-l duce de data asta la adevărata nebunie.

— *Fost-a el într'adevăr așa de puternic, încât a putut să-și stăpânească gândirea lui și să facă tot ceea ce a făcut în plină conștiință, sau fost-a el o jucărie a gândirii lui nebune, care l'a dus la crimă?*

Iată tortura care-l chinuiește:

M'am prefăcut nebun, scrie el experților lui, ca să omor sau am omorât pentru că eram nebun?

Și o ură desasperată se ridică în el contra acestei gândiri pe care el o credea că este stăpân și pe care o iubea atâta.

„N'am cunoscut, scrie el experților săi, nimic și nu cunosc nimic mai superior decât GÂNDIREI — am verificat. Gândirea mă ridică până la înălțimea unei culmi de munte și de acolo vedeam jos; jos de tot, pe oameni bălăcindu-se cu pasunile lor animale și meschine cu eterna lor teamă de viață și de moarte, cu bisericile lor, cu slujbile lor cu TE-DEUMUL LOR.

Și d-rul Kerjentef a fost înșelat de aceste gândiri.

„Perfida gândire m'a înșelat pe mine, care credeam în ea și care am iubit-o. Ea n'a slăbit a rămas limpede subțire, mlădioasă, ca vârful unei florete dar mânerul nu mai este în mâna mea”.

Aci e și toată tragedia, mânerul gândirii nu este în mâna omului, și atunci când pare că o stăpânește, îndoiala te prinde; *dacă tu însuși nu ești sclavul ei*.

Nu știu impresia pe care o va produce în publicul nostru piesa lui Andreev, care a avut un succes nebun la Moscova și numai la Moscova, jucată de un teatru, care avea o știință specială de a face din lucruri lipsite de acțiune și numai cu un fond adânc sufletească capete d'opere de interpretare și de viață.

venea lui Kerjentef găsim-o prea banală, el caută un mijloc de răzbunare care făcând rău femeii pe care o iubise să nu-i permită să fie pedepsit pentru răul care-l va pricinui.

Și atunci dr. Kerjentef inventează pe acest an: *El va juca rolul unui nebun și când va convinge pe soția lui Savielof că el este într'adevăr nebun și یرesponsabil, îl va ucide pe soțul acesteia.*

Toate antecedentele sale personale și familiare sunt în favoarea sa — el are o ereditate patologică bine definită și apucături bizare, chiar crize nervoase, care îl fac, din punctul de

Să credem că și artiștii vor ști să dea acestei lucrări a lui Andreev interpretarea pe care o lucrare ca *Gândirea* o merită și o cere pentru ca să fie tot așa de zguduitoare prin tragedia ei.

Dr. I. Duscian

H. HEINE

CÂNTEC

Sunt singur în noapte și gândul
Mă poartă spre ochii tăi clari,
Te văd tot așa cum de-arândul
De zile și nopți îmi apar.

Te văd zămbitoare voloasă
Ca dorul ce-l porți în priviri,
E noapte de teamă ploioasă
Și-n jur-mi văd doar trandafiri.

Ciclul visul mă poartă în zare
Departate spre lumi nevisate,
Și totul acuma îmi pare
Dorințe, plăceri, voluptate...

Sunt singur în noapte și gândul
Mă poartă spre ochii tăi clari,
Te văd tot așa cum de-arândul
De zile și nopți îmi apar.

Trad. de Const. A. I. Ghlea

Michel Provins

Mărturisirea

E ora 8 seara. Doamna și Domnul Pataisot, stau fiecare în câte un fotoliu, la gura sobei. La lumina palidă a lămpii se jese dialogul următor:

Ea (văzând pe bărbatul ei că-și aprinde o țigaretă). — Eduard, ce faci?... Ai uitat că te-a oprit doctorul să mai fumezi?

El. — Eh! câte o țigaretă din când în când, nu strică! Astăseară simt nevoia de o țigară. Nu știu ce mă face să fiu mulțumit de viața pe care o duc; poate că masa regulată, felurile de mâncări alese și păhărelul de vin bun. Tu, dacă vrei, lucrează ceva, iar pe mine lasă-mă să fumez. E-așa de bine să stai într'un fotoliu și să urmărești rotogoalele de fum, visând...

Ea. — Hm! Visuri!... Visurile, pentru niște bătrâni ca noi, nu-s bune, n'aduc decât regrete...

El. — Aș! nu găsesc. Ași regreta numai atunci, când aș fi în floarea vârstei și n'aș mai putea săvârși un lucru oarecare; dar la vârsta noastră de, niște octogenari, regretul dispare și lasă locul unei impresii dulci, unei amintiri, ce te face să vezi trecutul printr'o prizmă cu culori miraculoase.

Ea. — Dar suferințele, neplăcerile și celelalte?...

El. — Toate, absolut toate se estompează în depărtarea vremilor, și nu mai au nici o importanță.

Ea. — Nu poți să zici asta! Cu sistemul tău, am ajunge departe...

El. — Când ajunge cineva la capătul-vieții, aruncă o privire asupra trecutului, judecă și apoi iartă totul. Neliniștea și toate patimile meschine, dispar... Din grozăvia pojarului de altă dată, nu mai rămâne decât cenușa, și aceia rece...

Ea. — Prin urmare, crezi că în această cenușă nu mai licărește nici un tăciune?...

El. — Da, și sunt sigur.

Ea. — Ai putea să fii, tu, cu totul nepăsător asupra trecutului?

El. — Da! Și tot ce face ca seninătatea bătrâneței mele să fie și mai dulce, e mulțămirea c'am ajuns cu bine la limanul... vieții, scăpând neatinș din groaznicul naufragiu al vieții.

Ea. — Și dac'ar fi într'adevăr un naufragiu, pe care tu să nu-l știi, fiindu-ți ascuns de mine?...

El. — Care?

Ea. — Să presupunem că te-am înșelat.

Aceasta-i o greșală ce intră în domeniul pasiunilor, și care ar fi putut avea urmări năpraznice. Ce crezi tu? mărturisirea unei astfel de peripecii, n'ar mai avea nici un efect, acuma când, din jarul de odinioară, n'a mai rămas decât cenușa?...

El. — Absolut nici un efect!

Ea. — Spui asta numai așa, ca să formezi o teorie?...

El. — Ba nici de cum: o spun din convingerea căpătată dintr'o stare filosofică, inspirată de vârsta mea de octogenar.

Ea. — Să presupunem că vine cineva și-ți spune cine știe ce despre mine... Tu ai rămâne nepăsător?

El. — Ei, depinde?... Să ne înțelegem: ce anume să spună despre tine?

Ea. — Tu ești încredințat că am fost o femeie de casă și cinstită... Ei bine, dac'ar veni cineva și ți-ar dovedi că te-am înșelat într'un mod rușinos, n'ai simți nici o emoție?

El. — Nu!

Ea. — Eu zic că da!

El. — Bă nu!

Ea. — În orice caz, mă bucură...

El. — De ce?

Ea. — Fiindcă vreau, în sfârșit, să-ți mărturisesc o taină, ce m'apasă și mă neliniștește...

El. — Ce taină?

Ea. — O viață întreagă te-am mințit și te-am înșelat și mi-e rușine de ce-am făcut!... n'am fost femeia pe care ți-ai închipuit-o.

N'am fost întotdeauna Nicola ta iubitoare, de care erai gelos ca un nebun, când eram mai tânără și mai frumoasă.

El. — (Rămâne un moment nemișcat, apoi izbucnește în hohote de râs). — Ei, bravo! știi că ai haz? vrei să mă faci să râd! ha! ha! ha!...

Ea. — Îți jur că n'am fost niciodată mai sinceră ca acum...

El. — De geaba, nu se prinde!

Ea. — Ți-o jur pe copilul nostru!

El. — Ah! (bâlbâind) adev... Ai fost tu în... stare... M'ai înșelat... tu?...

Nu se poate!...

Ea (neliniștită). — Ce ai?

El (cu vocea sugrumată). — Sunt mirat, surprins... Și când s'a întâmplat?...

Ea. — În 1873.

El. — O clipă de nebunie, de slăbiciune, nu-i așa?... Și... numai o singură dată?...

Ea (cu o voce stinsă). — Nu!...

El (din ce în ce mai atent). — De mai multe ori?... Văzând că nu-i răspunde). O legătură?...

Ea. — Da!...

El. — Și cât a durat?... Acum vreau să știu tot!... Sunt foarte liniștit. Haide, spune: cât a durat?... Câte săptămâni?... Câte luni?...

Ea (cu ochii în pământ). — 27 de ani!

El (se scoală furios din fotoliu). — Și cu cine?...

Ea. — Cu Marin, prietenul și asociatul tău.

El. — Marin?... Canalia!... 27 de ani?... Și, de sigur, dacă n'ar fi murit, poate că și acum... cu tot părul tău cel alb...

Ea. — Oh!

El. — Și de ce nu?... De vreme ce timp de 27 de ani, v'ați bătut joc de mine, alături de mine, în casa mea!... Și eu, să nu știu nimic!... N'aș fi crezut niciodată!... Și unde?... Cum?...

Ea. — De două ori pe săptămână, când erai dus la clubul meseriașilor; atunci eram singuri și siguri...

El. — Afară de banchetele lunare..., bine înțeles...

Ea. — Când te duceai la banchete, noi ne duceam la restaurant: era un fel de sărbătoare pentru noi...

El (înmărmurit de mărturisirile ei). — Ai fost tu în stare?... tu, pe care te-am iubit, te-am stimat și te-am crezut credincioasă? Tu, căreia i-am rămas credincios toată viața, căci am avut și această naivitate, — ai fost în stare să faci așa ceva?...

Ea. — Vezi cum te necăjești?... Dacă ași fi știut, nu ți-aș fi spus...

El. — Toată viața m'am simțit fericit că te aveam lângă mine: credeam că orice ispită n'avea nici o înrăufire asupra ta; asta fiindcă îți arătam că te iubeam, după cum de altmintrelea îmi arătai și tu... Ce comedie!... Și adineauri, când mă simțeam așa de fericit!... N'aș fi crezut, pentru nimic în lume!... Acum ai distrus tot... tot!... N'a mai rămas nicio amintire frumoasă din trecutul nostru... Să-mi fi lăsat să-mi pot trec bătrânețea liniștit!... Ticăloasă! (Se rostogolește din fotoliu și cade jos).

Ea (zăpăcită). — Eduard! Eduard! dragul meu! (Arată câteva clipe neliniștită, neștiind ce să facă, neputând să mai strige; apoi, văzând că el își deschide ochii, îi vorbește afectuos)!

El (Cu o voce stinsă). — Ce rău mi-ai făcut!...

IUBIREA MEA

*Iubirea mea tu n'o 'nțelegi!
E-o rază de la soare!
Iubirea mea nu are lezi!
Iubirea mea nu moare!*

*Iubirea mea tu n'ai s'o ști,
Iubirea mea 'i curată!
Este-a triștilor copii,
Ce n'au răs nîi odată.*

*Iubirea mea nu se s'ârșește
C'un cânt de 'nmormântare
Iubirea mea te încălzește
Ca razele de soare!*

Ioan Th. Ion Hotarele

Ea (Aparte, încet). — Să încerc să'l conving c'am mințit... Acum, la bătrânețe, mai merge! (Cu voce tare) Ce este, dragul meu?... De ce te-ai supărat?... Nu este adevărat!

El (Reculegându-se). — Ce nu e adevărat?

Ea. — Că te-am înșelat!

El. — Dar ai jurat!

Ea. — Voiam să mă crezi, dar nu e adevărat!... Te vedeam așa de convins și sigur, când îmi spuneai că nu ți-ar face nici-o impresie vorbele auzite pe seama mea încât am simțit nevoia să mă încredințez și atunci am născocit o minciună: Am glumit, iată tot!

El (Privind-o cu neîncredere). — Oare să minți acum?...

Ea. — Nu, dragul meu, uite-te în ochii mei și citește ca altădată. Pe atunci ziceai că ochii mei nu pot să mintă... Are vre-un înțeles ce ți-am mărturisit mai adineaori?... Cum ai putut să crezi că așa fi fost în stare să-mi bat joc de tine cu... un Morin (gest de dispreț), care n'avea nici una din calitățile tale?... Un îngâmfat, un prost și un încăpățânat, care se ridicase prin tine.

Ți-aduci aminte de vre-un gest, ce să te fi făcut să bănuștii ceva?... Când a murit, nici la înmormântare n'am fost; asta cred că e de ajuns, spre a te încredința că nu i-am dat nici o atenție. (Văzând că el o privește cu încredere). — Vai, copil bătrân ce ești, fii încredințat că bunicăta Nicola n'a încetat să te iubească și n-a uitat clipele fericite petrecute lângă tine!...

El (Sărutând-o pe frunte). — Acum te cred, draga mea...

Ea. — Odată am mințit și eu, și uite cât rău ți-am făcut!... De ce să ne supărăm de-a surda?... Uită-te la mine, ce galbenă sunt la față, și acum îmi tremură picioarele! Am vrut să te încerc...

Iartă-mi, te rog, ambiția prostească. Vrei să iei ceva?...

El. — Nu, nu iau nimic; mă simt mai bine! Simt că retrăesc... Intocmai ca după o catastrofă...

Ea. — Nar fi mai bine să te odihnești în pat?

El. — Nu acum, mai pe urmă!...

Rămâi lângă mine; așa! mai aproape, cât mai aproape!

Ea (Punându-i o pernă în dreptul capului). — E bine așa?

El. — Da, e bine!

Ea. — Te mai gândești la ceva?...

El. — Da..., la absurditățile pe cari le spuneam mai adineaori. Niciodată nu poți să fii nepăsător în viață...

Ea. — Cu toată starea de filosofie inspirată de vârsta ta de octogenar?

El. — Facultatea de a suferi, nu pierde decât odată cu tine!... Și pe urmă, sunt două lucruri ce rămân neschimbate în toată viața: inima și iluziile...

Ea (Dulce). — Și vanitatea?!... Așa! acum ajunge: nu mai vorbi, fii cuminț și te odihnește... Te mai simți rău?

El. — Prea puțin... Nu face nimic: o să dorm mai greu!

După câteva minute de liniște. El adoarme. Ea îl privește zămbind, apoi zice încet, clătînând din cap:

Ea. — Dar să fi știut el de atunci? Doamne! ce s'ar fi întâmplat? Nici după o sută de ani, nici chiar pe lumea cealaltă, nu trebuie să spui bărbatului că l'ai înșelat...

Trad. de Cornelia Ionescu

Așa frumos era...

*Așa frumos era, și-atât de singuratic
Acolo unde-am fost noi amândoi,
Atâta farmec răspîndea câte-un buratic
Ce ne păzea și s'ascundea de noi.*

*Atâta liniște plutea 'n văzduhul cald
Și fânul mirosea așa puternic,
Așa frumos era pe câmpul de smarald
Așa frumos, că totul ne părea cucernic.*

*Iar noi îmbrășișii ne sărutam prelung
Și 'n suflet pătrundea parcă durerea
C'atâtea sărutări tot nu ne-ajung;*

*Și-am fi voit s'avem atunci puterea
Ca să pl căm pe drumul cât de lung
Și 'n suferință să ne fie mîngîierea!*

Ioan St. Nechita, Botoșani

Anton Csehov

O prefață necesară

O pereche tânără, abia cununată, venea din biserică singură.

— Te rog, Varea, — îi spune soțul: iamă pe mine de barbă, și trage din toate puterile.

— Dumnezeu te știe, ce mai scornești și tu!

— Nu, nu, te rog! Iamă și trage fără nici o ceremonie...

— Lasă prostiile, pentru ce îți trebuie aceasta?

— Varea, eu te rog... în sfârșit cer! Dacă tu mă iubești, atunci trebuie să mă iei de barbă și să tragi... Uite-te barba mea și trage!

— Nici odată! Să-i fac durere bărbatului pe care îl iubesc mai mult decât viața... nu, nici odată!

— Dar eu te rog! — începe să se supere bărbatul ei. — Înțelegi? Eu te rog și... cer!

În fine, după mai multe refuzuri, soția nedumerită, bagă mânele sale micuțe în barba soțului și trage de ea, din toate răsputerile... Soțul însă nici nu se mișcă...

— Să vezi, că nu mă doare! — îl spune el. Pe onoarea mea nu mă doare! Ea stai acuma, eu pe tine! eu pe tine!

Soțul ia de vre'o câteva peri dela tâmplă, și trage tare. Soția începe a țipa tare.

— Acuma, draga mea, — îi spune soțul: — tu vezi, că eu mai mare putere și răbdare am decât tine. Această e necesară să știi, dacă în viitor ai voi să vii spre mine cu pumni, sau a îmi scoate ochii... Adică, soția să aibă frică de soțul său!

Traducere din rusește de

Alexandru Crivamosa

Corespondența Redacției

G. St. Cazacu-Delarast. Intențiunea satirei „Secolul XX” este, firește, lăudabilă; execuția, însă, e detestabilă. Nu se publică. Poeziile trimise sunt deasemenea nepublicabile.

Mieluși C. Loca. Nu se publică. Sunt dulcegării banale și certate cu prozodia.

George Popovici. Idem.

Turbățeanu Brădet. Nu te mai „căznil” căci fructul caznei nu merită „cazna”.

Sam. Nu se publică. Mai încercați însă cu imagini poetice ceva mai ordonate.

Gh. I. B. L. Nu se publică.

George A. Pandu. „In calduț ud al serei”. D-ta ști, d-le Panduru, la ce zice românul „ud”? Cealaltă poezie: „Cântu meu” e nepublicabilă, și ea.

Zefir Trivale. „La crășmă” e bună și se publică. Celelalte nu. Mai trimiteți!

M. Maxim. La poezia dv. care începe astfel:

„Aflându-mă ntr'o grădină,
In fund pe-o bancă 'ngândurat, —
Văsuși plimbându-se o virgină,
Ce 'mi pare că m'a fermecat”.

vă răspundem să vă duceți mai regulat la școală, lăsând virginele și poezia pentru mai târziu.

Petre Antonescu. Reminiscente, so va publica.

Epigramă

D-șel C. B.

Toată lumea e nervoasă,
Toată lumea are toane
Dar, fiind prea muzicoasă,
Tu — ai numai... semitoane!

AIM

Năzdrăvniile lui Ionel la țară

Sau răzbunarea cioarei.